

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Szerző:

Cím: *A főváros kormánybiztosa a lelkek megnyugtatását ígérte*

Forrás:

Népszava

3m

1924. 9. 17.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Hely

Idő

"1924"

Személy

H

52.082.03. 1924

A főváros kormánybiztosa a lelkek megnyugtatását ígérte...

* *

— Hol kell kezdeni? —

A főváros kormánybiztosa a gyűlölet öt esztendő óta áradata után a lelkek megnyugtatásának programját ígérte meg. A főváros lakosságának igazán csak elenyészően kicsiny töredéke az, amely nem érzi szükségét ez ígérlet beváltásának. Meg kell kezdeni ezt a tisztító munkát ott, ahol leginkább intézményessé tették a gyűlöletet, ahonnan a legtöbb mérgeanyagot vitték bele a főváros életébe. Sok hazugság omlik le szemünk láttára már az első fuvallat hatása alatt, van azonban egy hely a városban és ez a közoktatásügyi ügyosztály, amely napról-napra változatlanul szolgáltatja a közélet számára az izgató anyagot. Ez a létszámában tultengő, zürzavarossá benyolitott ügyosztály a mai rendszerében annyira megtestesíti a Csilléri-Wolff-féle kurzus szellemét, hogy amíg ezt az élő anachronizmust el nem tisztítják, a Zilahi-Kissek, a Schöberl Ferencek kétséssé tehetik minden jó ígérlet értékét.

Az az üldözési hadjárat, amely végig duk a proletárdiktatura bukása után a főváros minden intézményében, a legperverzusabb arányait a közoktatási területen ütötte föl.

Százával gázoltak le egzisztenciákat, a vizsgálat és a bíraskodás olyan rendszere alapján, amelyet valamivel is tisztultabb kor szégyenkezve fog megtagadni.

Családok omlottak össze, asszonyok és gyermektek jutottak koldusbotra, miközben a város falánk új urai egymást a pozíciókba segítették. *Ez a seb nem gyógyul be.* Már az újabb közoktatásügyi miniszterek is elismerték, hogy mennyi tevedés, mennyi igazságtalanság történt e hajtóvadászat alkalmával. Ugyannyira, hogy a miniszteriumban egy-egy

revíziós kérelem során már sokat enyhítettek a gyakorlaton. Egész sorát elmondhatnók azoknak az eseteknek, amelyekben a főváros közoktatásügyi ügyosztálya szembehelyezkedett a miniszterium kívánságával avagy intézkedéseivel. Csak a legutóbb történt, hogy a miniszter visszaadta valakinek az állását és az ügyosztály a többszöndős elkeveredett küzdelemben elfáradt embernek egyszerűen nem adta ki a miniszterium döntését. Hiába kérte a miniszter egy olyan tanító utólagos nyugdíjazását, akit a tisztí főügyész javaslatára ellenére fosztottak meg annak idején az állásától. Nem akarjuk föltenni, hogy itt béka-egérharc folyik a Klebelsberg-Zilahi-Kiss-affér mintájára, de a kormánybiztos jól teszi, ha megfigyeli majd, hogy nem esik-e egy nő, mely sérelme a közoktatásügyi miniszter presztízsén.

A sérelmek lavínája megisméltódott a tanerők B-listázása alkalmával. A főváros kurzus-

vezetősége 1190 tanítót tett B-listára. Ezek közül több mint 400 a véglegesített tanerő, akiknek 90%-a viszont tíz évvel tovább volt a főváros szolgálatában. *Itt régi, bevált, egyben javakorabeli emberek nyugdíjazásáról van szó, ami 4-5 milliárddal megterheli évenként a főváros költségvetését csupán azért, mert a kurzus által mostanában fölvevett tanerőket tartották meg.*

A B-listázási kurzus szempontokat tehát drágán fizeti meg a főváros adózó közönsége.

Jóvátehetetlen terhek maradjanak évtizedekig még a nyakunkon?

Nem is szólván arról, hogy az elbocsátott legkiválóbb tanerők hiánya lezüllesztí magát az

iskolát csak azért, mert a fölvevett inkvizítorius vizsgálat és ítékezés alapján sikerült valami apró-cseprő dorgálást vagy pénzbüntetést ráosztani azokra, akik nem voltak elég élelmesek, hogy együtt üvöltsenek a farkasokkal.

— Sajnos, a saját embereink közül is el kellett bocsátani, mert nem volt annyi zsidó és szabadkőműves...

Egyik városi korifeusnak ez a kijelentése fölöslegessé teszi a B-listázások „szempontjainak” további vizsgálatát.

Most amikor néhány újabb osztályt megnyitottak és tanerőket kellett fölvenni — és pedig a törvény értelmében a B-listások közül — ...erre nem mondunk egyebet, csak arra kérjük a kormánybiztost, vizsgálja meg, vajjon a szolgálati idő és egyéb tárgyi szempontok alapján történt-e a szöbánforgó B-listások visszahívása?

A revízió a B-listázások tekintetében sem maradhat el. Keptelenség az, hogy a B-listázások ideje alatt fölvegyen a kurzus a régi tanerő mellé egy újat és amikor a régit kitepte, helyébe az újat ültethesse. Igazságtalan és méltánytalan, hogy 2-3 héttel a nyugdíj jogosultságuk megnyilta előtt tették B-listára kitűnő tanerőket. A sok eset közül: egy volt iskolaigazgató özvegyét és leányát egyszerre „építették” le. Mind a kettő éheznek. Lesz még alkalmunk, amikor fölterjük majd a B-listázások további részleteit, amint hogy napirendre tűzzük majd a proletárdiktatura bukása után bevezetett inkvizíciót is.

Ezuttal még

a fővárosi iskolák kurzusokozta nevelésügyi és erkölcsi sebeinek néhány kirívóbbját említtük meg.

Csak a legutóbbi közigazgatási bizottsági ülésen volt kénytelen Zilahi-Kiss Jenő beismerni, hogy a tanerők áthelyezésénél, helyesebben

össze-visszadobálásánál „hibák történtek“. Az egyik leánygimnáziumban az utóbbi két évben tizenkét áthelyezés volt „szolgálati érdek“ címen. *Képzélhetjük, mit jelent ez tanítási eredményben, mit jelent a tanerők zaklatása és elkedvetlenítése tekintetében.* Vagy az az iskola, amelyben a VIII. osztályba jutott növendékek minden esztendőben mástól „tanulták“ a latin nyelvet?... És az előrelátás nélkül való osztálymegszüntetések? A leánygimnázium negyedik osztályt végzett tanulóinak csak a fele jutott az ötödik osztályba, a többi kiszorult. A Vas-utcai kereskedelmi iskola második és harmadik osztályu növendékeinek jelentős része nem kapott helyet a saját iskolájában.

Ki ne emlékeznék azokra a rombolásokra, amikor kereskedelmi iskolai tanárokat degradáltak a polgáriba és a sokat hánytorgatott tekintélyrombolás jegyében 22 igazgatót degradáltak tanítóvá?

A IV. kerületi leánygimnázium pincéjében él az iskolaszolga a családjával. Vagy hat apró gyermek van együtt. Az apa a múlt esztendőben kérte — a pince kikezdte a tüdejét —, hogy adjanak a családjának valami emeleti helyiséget lakásul. Nem lehet. Ellenben három osztályt átalakítottak az igazgatónőnek óriási költséggel új lakássá és most a lakás, szabályellenesen, a tanulókkal közös bejáraton közelíthető meg. Ez azonban még az enyhébb eset ahhoz képest, hogy — amint ismeretes — politikai klubcélokra odaadták nemrég Wolfféknak a Szent István-téri iskola több tantermét és a legtöbb fővárosi iskolát betelepítették ilyen egyesületekkel. Terstyánszky kormánybiztos megígérte a vizsgálatot. Szükséges, hogy e szegényletes állapotok tekintetében Ripka kormánybiztos a vizsgálatot folytassa le és fejezze be.

De nemcsak a politikai klubokat kell kifüstölni az iskolákból, hanem azt a politikáló légkört is, amelyet oda ambiciózus hölgyek és urak felsőbb helyesléssel bevitték.

Nem szabad megtörténnie, hogy gyermekeket megkülönböztessenek szüleik politikai és vallási elhelyezkedése szerint.

Gyökeres gyógyításra van szükség. Nem kételkedünk abban, hogy a főváros iskolái és a főváros népe között kimélyített szakadék nyomban eltűnik, amikor kellő helyen megfogják a hajók forrását. Addig azonban csak újabb és újabb izgalmak, sérelmek és igazságtalanságok ömlenek ennan méregként a közélet vérkeringésébe. Amíg le nem kaparják a kurzus expozitúráit, az ébredő vezérkar oszlopait mindnyájunk iskoláiról, a főváros kulturájáról, addig hiábavaló minden beszéd a lelkek megnyugvásáról.